

Concept Leerdoelenkaart mondeling spreken 10-14

| | Groep 5 & 6 | Groep 7 & 8 (niveau 1F) | Tussendoelen vmbo | Niveau 2F | Tussendoelen havo/vwo | Niveau 3F |
|---|--|---|--|--|--|--|
| Taak: Waarover en hoe wil/moet ik spreken? | | | | | | |
| Onderwerpen | Ik geef toelichting bij een tentoonstelling van eigen werk op school. Ik breng verslag uit over een sportwedstrijd of activiteit uit mijn eigen leefwereld. | Ik spreek over een onderwerp uit mijn eigen leefwereld. | Ik spreek over een onderwerp uit andere vakken. | Ik spreek helder en vloeiend over een onderwerp uit mijn opleiding of een maatschappelijk onderwerp dat aansluit bij mijn eigen interesse. | Ik spreek helder en vloeiend over opleidings- of beroepsgerichte onderwerpen. | Ik spreek over opleidings- of beroepsgerichte onderwerpen, waarin mijn ideeën uitwerkt en voorziet van relevante voorbeelden |
| Spreekdoelen en context | Zie onderwerpen | Ik geef eenvoudige beschrijving of informatie, breng verslag uit, en geef uitleg en instructie over bekende onderwerpen in alledaagse situaties binnen en buiten school. | Ik geef een beschrijving of informatie, breng verslag uit, en geef uitleg en instructie in minder alledaagse situaties. | Ik geef informatie, uitleg en instructie, voorzien van redenen en verklaringen. | Ik verdedig een standpunt of val een standpunt aan. | Idem |
| Monoloog | Ik vertel over een gelezen boek en geef aan waarom ik het wel/niet de moeite waard vindt Ik geef een korte uitleg over de werking van een bekend apparaat. | Ik beschrijf mensen, plaatsen en zaken uit mijn eigen omgeving. Ik vertel een kort, voorbereid verhaal. Ik geef een korte voorbereide presentatie op basis van zelf verzamelde informatie volgens een stramien over een bekend onderwerp. Ik reageer op eenvoudige, enkelvoudige vragen. | Ik beschrijf mensen, plaatsen en zaken die verder van mij afstaan. Ik geef langere en voorbereide presentatie op basis van zelf verzamelde informatie over een onderwerp uit andere vakken volgens een stramien. Ik reageer op meervoudige vragen. | Ik beschrijf ervaringen, gebeurtenissen, meningen, verwachtingen en gevoelens, en gebruikt daarbij passende voorbeelden. Ik geef een voorbereide presentatie op basis van zelf verzamelde informatie uit verschillende bronnen. Ik beantwoord vragen om aanvullende informatie naar aanleiding van mijn presentatie. | Ik verzamel informatie over het onderwerp van mijn presentatie uit meerdere bronnen. Ik beantwoord specifieke vragen naar aanleiding van mijn presentatie. | Ik vertel een verhaal met een inleiding, een kern en een slot. Ik geef een presentatie met argumenten voor of tegen een bepaald standpunt. Ik beantwoord specifieke vragen naar aanleiding van mijn verhaal of presentatie vloeiend en spontaan. |
| Hoe goed voer ik de spreektaak uit? | | | | | | |
| Samenhang | Ik breng een eenvoudige structuur aan bij het vertellen en gebruikt eenvoudige verwijs en voegwoorden. | Ik maak mijn eigen gedachtegang voor de luisteraar duidelijk door met hulp van geheugensteuntjes een structuur aan te brengen die bij de tekstsoort past. Ik geef verbanden duidelijk aan met gebruik van gevarieerdere voeg en verwijswoorden. | Ik noem het onderwerp en de belangrijkste deelonderwerpen van mijn presentatie. Ik gebruik verwijswoorden, zoals die en dat. Ik gebruik veel voorkomende verbindingswoorden, voor opsomming, tijdvolgorde, tegenstelling. | Ik geef een heldere opsomming van punten, en maakt duidelijk wat daarbinnen het belangrijkste punt is. Ik gebruik korte, eenvoudige zinnen. Ik gebruik veel voorkomende verbindingswoorden en verwijswoorden correct. | Ik volg de opbouw die ik aan mijn publiek heb gepresenteerd. Ik maak het onderwerp, de opbouw en structuur van mijn presentatie duidelijk aan mijn publiek. Ik geef inhoudelijke verbanden duidelijk aan m.b.v. verbindingswoorden (bijvoorbeeld oorzaak en gevolg, doel en middel, voor en nadelen, overeenkomsten en verschillen, conclusie). Ik gebruik verwijswoorden in enkelvoudige zinnen correct. | Ik presenteer mijn gedachtegang gestructureerd en samenhangend. Ik gebruik verbindingswoorden en verwijswoorden correct in enkelvoudige en samengestelde zinnen. |
| Afstemming op doel | Ik houd tijdens het spreken rekening met mijn spreekdoel met hulp van een ander. | Ik blijf trouw aan mijn spreekdoel, soms met hulp van een ander. | Ik kies en hanteer een herkenbaar spreekdoel (betogen, informeren, instrueren). Ik maak mijn spreekdoel duidelijk tijdens de presentatie. | Ik geef mijn spreekdoel duidelijk vorm (instrueren, informeren, overtuigen, enz.) zodat het voor de luisteraar herkenbaar is. | Ik ben mij tijdens mijn presentatie bewust van mijn spreekdoel en kan bijsturen als ik signalen opvangt dat ik mijn doel onvoldoende bereikt. | Ik kan bewust en helder het voornaamste spreekdoel verbinden met andere, ondergeschikte spreekdoelen (bijv. overtuigen en informeren). |
| Afstemming op publiek | Ik houd rekening met de voorkennis van bekende luisteraars en legt uit als ze iets niet begrijpen. | Ik stel mijn publiek bewust vast. Ik pas mijn woordgebruik en toon aan aan mijn publiek. Ik ondersteun mijn voorbereide presentatie met materialen (bijv. voorwerpen, posters, beeld of geluidsfragmenten). | Ik verwerk mijn eigen ervaringen m.b.t. het onderwerp in mijn presentatie. Ik beantwoord na afloop van mijn presentatie vragen uit het publiek. | Ik gebruik de juiste taalvariant in formele en informele situaties. Ik maak het onderwerp duidelijk met voorbeelden die aansprekend zijn voor mijn publiek. | Ik gebruik de juiste taalvariant in verschillende situaties. | Ik reageer op non-verbale en verbale reacties van het publiek. Ik kan spontaan afwijken van mijn voorbereide tekst. |

| | Groep 5 & 6 | Groep 7 & 8 (niveau 1F) | Tussendoelen vmbo | Niveau 2F | Tussendoelen havo/vwo | Niveau 3F |
|--|--|---|---|---|---|--|
| Woordgebruik en woordenschat | Ik gebruik aan het onderwerp gerelateerde inhouds- en functiewoorden | Ik beschik over voldoende woorden om over vertrouwde onderwerpen in vertrouwde situaties te praten, maar zoekt nog regelmatig naar woorden. Ik gebruik, soms met hulp, woorden en frasen die de aandacht van luisteraars vasthouden (grapjes, uitdrukkingen). | Ik gebruik gewone woorden passend en varieert woordgebruik | Ik beschik over voldoende woorden om te vertellen wat ik wil. Ik kan onbekende woorden omschrijven. | Ik hanteer figuurlijk taalgebruik, zoals uitdrukkingen. | Ik kies gevarieerde formuleringen aangepast aan doel en publiek. |
| Vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing | Ik spreek overwegend verstaanbaar voor onbekenden. Ik pas regels voor woordaccent toe bij samengestelde woorden (bijv. tafelpoot). | Ik ben goed te verstaan voor onbekenden. Ik gebruik eenvoudige zinsconstructies redelijk correct. Mijn houding, intonatie en mimiek ondersteunen wat ik zegt | Ik hanteer een afwisselende intonatie. Ik hanteer een passend volume en tempo. Ik gebruik enkelvoudige en samengestelde zinnen. Ik toon een betrokken, geïnteresseerde houding. Ik gebruik een passende mimiek om emoties uit te drukken. | Ik ben duidelijk verstaanbaar, met af en toe een hapering of een verkeerde uitspraak. Ik herstel eventuele fouten of versprekingen. | Ik spreek vloeiend en verstaanbaar, zonder storende pauzes. | Ik kan langere tijd spreken. Ik hanteer consequent een hoge mate van grammaticale correctheid. |